

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

2 An sacerdos foeminam, vel virum ad nefandum congressum iuducens vel
ad alios actus inhonestos, denunciandus sit inquisitoribus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

PUNCTUM II.

An Sacerdos feminam, vel virum ad nefandum congressum inducens, vel ad alios actus inhonestos, denunciandus sit Inquisitoribus.

- 1 Stante Bulla Gregorij clarum est esse denunciandum.
- 2 At attenda Bulla Pij IV. & Clementis VIII. aliqui censent non esse denunciandum.
- 3 Contrarium tenendum est.

NON loquor de obligatione naturali cuiuslibet fidei iusta denunciandi delinquentem, qui per correctionem fraternam non emendatur. Nam haec obligatio per regulas generales correctionis, & denuntiationis metienda est. Loquor, inquam, de obligatione denunciandi orta ex Bullis Pontificis, & ex edicto inquisitorum, cui excommunicatio est annexa. De hac igitur obligatione dicendum est in illis partibus, in quibus Bulla Gregorij recepta est, sacerdotem sollicitantem virum ad inhonestos actus denunciandum esse. Nam Gregorius non de feminis sollicitantibus loquutus est, sed de quocunque penitente: Ait enim, *Omnes, & singuli sacerdotes, qui personam, quacunque illa sint, ad inhonestam sollicitare, &c.* vbi noranter apposit, *personas, quacunque illa sint*, ut intelligeretur non solum feminas, sed viros comprehendere.

Difficultas autem est, an ex Bulla Pij IV. & Clementis VIII. Inquisitores Hispaniarum ius habeant cognoscendi de sollicitante viros in confessione, ad ipsosque sic sollicitos deferri debeat? Ratio dubitandi esse videtur, quia Pius IV. & Clemens VIII. solum de sollicitante feminas in suis decretis loquuti sunt, ut ex verbis supra relatis constat. Ergo non debet tale decretum extendi ad sollicitationem virorum. Nam licet hoc decretum videatur sacramento Penitentiae favorabile: at sacerdotibus est onerosum, cum illos tribunali inquisitionis puniendos subdat, cuius poenitentia ob infamiam, quam secum trahit, maxime grauis censetur. Et etiam locorum ordinarius odiosum, cum delinquentes à sua iurisdictione excludat, & Inquisitoribus puniendos tradat. Ergo non est ultra proprietatem verborum extendendum: privilegium namque derogans iuri alterius questio non extendendum est, sed potius limitandum *cap. ex tuarum de autoritate, & vbi palli, & cap. licet in corrigendis, de offic. ordinarj, l. 2. §. merito, & §. si quis, ff. ne quid in loco publico.* Unde in vniuersum praesumitur non esse mentem Principis ius tertij laedere. *l. nec, C. de emancipat. liberorum.* Ergo cum per huiusmodi privilegium Inquisitoribus concessum ordinarij laedantur in sua iurisdictione, non debet tale privilegium extendi. Et confirmatur: Si Inquisitores Hispaniarum priuatiue de sollicitantibus viros fecerit & feminas possunt cognoscere, quare in edictis solum de sollicitantibus feminas loquutus? Bene enim possent per verba generalia edicta promulgare, dicentes denunciandos esse sacerdotes, qui penitentes in confessione sollicitauerint, & sic tradit Fagundes de praecipis Ecclesiae, 2. p. lib. 4. c. 3. n. 31. post medium.

Nihilominus pro certo tenendum est Inquisitores Hispaniarum, ex vi supra dicti breuis Pij IV. & Clementis VIII. cognoscere posse de sollicitante feminas, & viros ad turpes actus tenerique ex mandato inquisitionis sic sollicitos denunciare sollicitantes ita Quaranta verbo *ordo, & verbo Confessor, in fine.* Ludou. Lopez 1. part. instructori c. 35. vers. at hic iam in fine Salzedo in pract. c. 82. vers. deponantur. Graffius 1. tom. consil. consil. 1. de cognat. spirit. in fine, à n. 45. Manuel Rodriguez tom. 1. regul. q. 50. art. 1. in fine, & tom. 2. q. 27. art. 3. Cortolan. de cast. reseruat. p. 1. sect. 4. à n. 22. fol. 236. Acunea de Confessore sollicitante, quaest. 6. à n. 6. & affirmat idem iudicasse Suarez consultum, Ioan. Sanchez disp. 11. sect. 11. n. 12.

Ratio praecipua conclusionis est, quia finis praecipuus constitutionum in fauorem est sacramento Penitentiae, ut scilicet purius, & honestius, & maiori cum fructu animarum tractetur, ut constat ex decretis supra allegatis, quibus abusus sacramento Penitentiae, & illius iniuria per sacerdotes sollicitantes facta coerceri procuratur. Quando autem alicuius constitutionis finis praecipuus favorabilis est, etiam si alterius poenam, & grauum redundet, extendenda est constitutio, & non limitanda, praecipue quando odium à fauore distingui nequit, ut in praesenti contingit, in quo non potest distingui fauor factus sacramento Penitentiae, ut Inquisitores de sacerdotibus sollicitantibus viros in confessione cognoscant, quin in grauum, & poenam sollicitantis redundet, & diminutionem iurisdictionis ordinarij concessa hanc doctrinam optime probat Thomas Sanchez, lib. 1. de matrim. disp. 1. n. 4. ex glossa in c. si propter, de rescriptis, in c. verbo primi anni. vbi illam constitutionem referentem fructus vacaturae Episcopo mortuo appellat favorabilem, quia principiter edita est in fauorem Episcopi, ut debita persoluat, quamuis in eorum damnum, quibus obuenire debebat, redundet, & tenet ibi Dominicus. n. 9. & Francus n. 9. Couarr. 1. var. c. 11. num. 5. Mandosius reg. 10. de annali, q. 3. n. 7. Flaminio, de resignat. l. 4. no-

DE
S
T
R
O
A
L
A
T
O
M
I
I

triae, & insuper mandatur omnibus Confessariis, ut eos de tali obligatione moneant.

Quinto in Bulla Pij IV. & in decreto Clementis, solum committitur cognitio huius delicti Inquisitori generali Hispaniarum, & ab eo deputatis. At in decreto Gregorij omnibus Inquisitoribus totius orbis Christiani, & locorum ordinariis, quilibet datur facultas cognoscendi.

Hinc orta est difficultas, an Bulla Gregorij Hispaniarum sacerdotibus liget, tum quia in Hispaniis non est publicata, tum quia non videtur recepta?

Et quidem non esse in Hispania publicatam, in causa esse non potest, quominus obliget. Sufficit enim Romae publicatam esse, ut post lex mentis Hispanos liget, iuxta dicta in materia de legibus. Quod vero ab Inquisitoribus Hispaniae recepta non sit, mihi maxime probatur: ita enim mihi reuoluit Doctores. Hieronymus Vincenzi Inquisitor Caesar Augustanus, vir pius, & doctus, & atheniensis inquisitionis satis versatus. Cum enim in Bulla Gregorij Inquisitores locorum ordinarij aequales fiant, nolunt hanc Bullam recipere, quae illis in hac parte derogat iurisdictioni concessa Pio IV. & Clemente VIII. ut ipsi soli de hoc crimine cognoscant. Item si haec Bulla esset in Hispania recepta, in edictis, quae ab Inquisitore generali in quolibet tribunali quotannis leguntur, illius notitia daretur, praecipue apponeretur clausula, qua intelligerent sacerdotes simulatos audire confessiones, & de penitentes sollicitantes puniendos esse. Deinde haec Bulla Gregorij parum, vel nihil iurisdictionem inquisitorum extendebat: nam iam ipsi Hispaniarum Inquisitores à paritate rationis iurisdictionem sibi concessam à Pio IV. contra sollicitantes feminas, etiam ad viros sollicitatos extendebant, ut dicemus, & ex alia parte eorum iurisdictione limitatur, quatenus ordinarij locorum committitur aequè, ac illis. Ergo non est mirum, si renuant illam recipere. Denique non leuis est difficultas, qua ratione sacerdotes simulans audire confessiones, & penitentem sollicitans, debeat à penitente denunciari? Nam vel penitens simulationi illius cooperatur, vel non? Si focus est simulationis, nullo modo obligari potest denunciare sacerdotem, qui obligaretur denunciare seipsum: quod si ipse penitens simulationi non cooperatur, sed Sacerdos fingens se paratam confessionem audire, penitentem bona fide accedentem sollicitat, iam hic Sacerdos in confessione, seu proxime ad illam censetur sollicitare, de quo callo Hispaniarum Inquisitores cognoscunt, & penitentes obligati sunt denunciare Confessarium sic sollicitantem.

Inquisitores autem Hispaniarum pro executione iurisdictionis à Pio IV. & Clemente VIII. sibi concessae quotannis edicta euulgant, in quibus sub excommunicationis poena ipso facto incurrendae, mandatur cuiuslibet scienti tale crimen, ut ad inquisitionis tribunal deferat, ibi: *Si fabricis, & auiis oido dezir, qui aliam Confessor, & Confessores clericos, & religiosos, de qualiquier estado, & conditione que sean en el ato de la confesio, & proximate à ella ayen sollicitado à sus hyas de confesio, prouocando las con echos, & palabras para octos torpes, y deshonestos; & inferus circa finem edicti dicitur: So pena de excomunion mayor lata sententia trina canonica monit one preuilla, mandamos à todos, y qualesquier de vos, que si supierdes, & vvierdes echo, visto, & oido dezir que alguna persona aya echo, dicho, tenido, & afirmado alguna cosa de las arriba declaradas, & otra qualquiera que sea contra nuestra santa fee catholica, y lo que tiene, predica, y ensena nuestra santa madre Iglesia de Roma, asi de viuos presentes & ausentes, como de difuntos, sin comunicarlo con persona alguna (por que assi conuenie) vengaais, y parecais ante nos personalmente, & ante nuestro comisario à dezirlo, y manifestarlo, dentro de seys dias primeros siguientes despues que esta nuestra carta fuere leyda, y publicada, & como della supierdes en qualquier manera. Insuper mandatur Confessariis, ne penitentes sic obligatos denunciare absoluant à peccatis, quin prius denuntiationem faciant, ibi, Mandamos, & prohibimos so la dicha pena à todos, y qualesquier Confessores, clericos, & religiosos, que no absueluan à persona alguna, que corra de lo que dicho es culpada, & no vbiere dicho, y manifestado en el nuestro Oficio, lo que dello supiere, & vbiere oyo dezir, antes de la primera ante nos, &c.*

Ex quo decreto satis colligitur, quam stricta obligatio sit in penitente Confessariis sic sollicitantem denunciandi, & quia efficaciter Ecclesia intendat huic crimini remedium adhibere. Est enim hoc crimen nimis execrandum contra sacramentum reuerentiam, cuiusque institutionem, Sacramentum namque institutum est in remedium, & medicinam peccatorum, reconciliationem cum Deo, & reparationem gratiae deperdere. Quid igitur iniquius loco medicinae venenum propinat, & loco reconciliationis nouam iniuriam inferre, & loco gratiae reparandae nouam occasionem perditionis accumulare? Quae omnia optime appropiat Pius IV. Clemens VIII. & Gregor. XV. in suis decretis.

nessej, lib. 12. q. 2. n. 23. Ioan. Salas de legib. tract. 14. disp. 21. sect. 4. n. 20. Cum ergo constitutio de sollicitantibus feminas loquatur, & favorabilis sit sacramento, ad viros sollicitatos extendenda est. Et confirmo. lex privilegium, & qualibet alia dispositio extendenda est ad causam, ubi est eadem, & maior ratio secundum facis probabilem sententiam, ut optime probat Rebellen 1. lib. de obligat. inst. q. 6. sect. 4. aliis relatis Salas de legib. tract. 14. sect. 5. à num. 11. Ioan. Sanchez disp. 11. sect. 2. n. 12. qui varios casus in confirmationem huius principij adducunt. Cum ergo huiusmodi constitutio maiori ratione procedat in sollicitantibus viros, quam feminas, cum delictum grauius sit, & eisdem rationis, efficitur sane esse ad huiusmodi crimen extendendam. Neque obstat bulla, & edita Inquisitorum tantummodo loqui de sollicitantibus feminas. Nam feminae exempli gratia appositae fuerunt, legesque attendunt ad ea, quae frequentius contingunt, eaque prohibent nominati in l. nam ad ea. ff. de legib. & per hanc patet responsio ad rationem dubitandi in contrarium adductam.

PUNCTUM III.

An Confessarius sollicitans feminam, vel virum ad actus, solum venialiter inhonestos, denunciandus sit sub graui culpa.

1 Affirmant aliqui.

- 2 Venialia peccata contra castitatem non sunt mortalia, tametsi in sacramento fiant.
- 3 Non obligatur sub graui culpa sic sollicitantem denunciare, quando constat penitentem de animo confessarij.
- 4 Satis est contraria rationi.

1 Ioan. Sanch. disp. 11. sect. 2. n. 22. cum Serephino à Freytag quaest. 7. num. 33. affirmat. Mouetur, quia tangere manum, vel mamillas feminae, digitos intorquere, vellicare in genere castitatis, peccata venialia sunt, quando ob solam delectationem absque vlcetiori fine, vel periculo pollutionis habentur, ut aliis allegatis docet Thom. Sanch. lib. 9. de matrim. disp. 45. n. 1. 16. Salas 1. 2. tom. 2. q. 64. tract. 13. disp. 6. sect. 20. n. 146. et sect. 21. n. 149. Freytag 7. n. 28. At si haec fiant in confessione ante, vel post immediatam, peccata mortalia sunt contra religionem ob indecentiam sacramento factam, sicut intra genus temperantiae leue peccatum esset modicum cibi sumere, et in ratione sacrilegij grauissimum esse, si illo sumpto ad Eucharistiam accederes.

2 Verum non caret difficultate haec doctrina. Nam ex iure naturali, & diuino peccata de se venialia in materia castitatis, eo quod fiant in sacramento Penitentiae, non redduntur mortalia contra religionem: aliis quodlibet peccatum veniale in materia iustitiae, humilitatis, & patientiae, factum in sacramento Penitentiae esset mortale sacrilegium, quod nemo concedit: cum reque iure naturali & diuino omnia prohibeantur. Restat ergo ut ex iure positivo haec prohibitio oriatur. At ex supradictis decretis Pij IV. Clementis VIII. & Gregorij XV. non fit aliqua specialis prohibitio de peccatis venialibus, sed solum prohibetur id quod de se malum, & inhonestum est; imò quia malum, & inhonestum est, idem prohibetur. Ergo si solum est malum, & inhonestum in ratione peccati venialis, in ratione peccati venialis prohibetur ob religionem. Sicut cum prohibetur percussio clerici ob reuerentiam ordini debitam, non prohibetur quilibet leuis percussio sub graui culpa, si leue sit; quia haec omnia prohibentur, quia mala sunt, & consequenter eo modo quo mala sunt, eo modo ob reuerentiam sacramento prohibentur. Adde, ex supradictis decretis Pontificum nequaquam colligi potest eos interdixisse, veniale contra castitatem, fieri mortale contra religionem; imò potius contrarium non leuiter colligitur. Nam in Bulla Pij IV. dicitur sacerdotes denunciandos esse, qui mulieres penitentes ad actus inhonestos prouocant, & loco reconciliationis cum Deo grauiori peccatorum mole onerant, & in manibus diaboli tradunt. Quae verba necessario respiciunt actus inhonestos, qui peccata mortalia sunt: nam per venialia nec traduntur in manibus diaboli, nec grauiori mole onerantur. Clemens verò VIII. nihil aliud fecit, quam renouare supradictum decretum. Gregor. verò XV. in sua constitutione vocauit impium hoc, ac nefarium scelus, & illud facientem infernale, veneficum, & proditorem execrabilem, quae cum inductione ad peccatum veniale nequaquam videntur coherere.

3 Propter haec non improbabile videri potest, si sacerdos penitentem tractibus aliis honestis tangat, qui ex circumstantiis solum peccata venialia fiant, & ipse penitens intelligat sacerdotem nullo modo habere animum vlcetius progrediendi, neque penitens periculum consentiendi in graue crimen, non committit peccatum mortale contra religionem; sicut neque contra castitatem, neque fore denunciandum sub graui culpa. Verum si ex circumstantiis colligeretur animus sacerdotis vlcetius progrediendi, censenda esset talis sollicitatio grauis, quia sufficienter praesumit penitens ad graue crimen sacerdotem voluisse ipsam

inducere.

4 Ad rationem in contrarium respondeo, illa quae secundum se peccata sunt venialia, vel nulla peccata, posse fieri peccata mortalia in materia religionis: ut in exemplo adducto, de cibo sumpto ante Eucharistiam. Sed hoc est quando non prohibetur qua ratione in se mala sunt, sed solum ob reuerentiam factis debitam. Ac quando solum prohibentur, qua ratione mala sunt ne fiant in sacramento, sequuntur naturam, quam habent. Unde si peccata venialia sunt in ratione iustitiae, vel castitatis, peccata venialia sunt in materia religionis: si verò mortalia, peccata mortalia sunt in materia religionis.

PUNCTUM IV.

An si penitenti tribus in confessione chartam postea legendam, in qua ad Venerem chartas, censuris sollicitator in confessione, ac proinde denunciandus, & puniendus.

- 1 Placet alicui sic esse affirmandum.
- 2 Proponuntur rationes in contrarium.
- 3 Videtur ob illas pars negans probabilis.

1 Videntur absolute affirmandum, quia traditio illa chartae est incepta sollicitatio, & negati non potest per illam iniuriam fieri sacramento: si quidem tempore quo monendus erat penitens de mutatione vitae in melius, instrumentum tradatur ei, quo sauetur. sic Ioan. Sanch. disp. 11. sect. 2. n. 31.

2 Sed obstat primo, quia talis chartae traditio est solum causa sollicitationis, non vero sollicitatio. Non enim tunc quando traditur charta, mouetur penitens ad malum, ut suppono. Ergo tunc non sollicitatur: sollicitatio namque est inductio, & motio voluntatis alienae: cum autem non mouatur penitens voluntas in confessione, sed extra, quando scilicet legit chartam offertur in confessione non fuisse factam sollicitationem, ac proinde non fore ex obligatione denunciandum. Confirmo, ut Sacerdos subiciatur poenis contentis in Bullis aduersus sollicitantes, requiritur ut delictum sollicitationis, in ratione sollicitationis sit completum: sicut requiritur homicidium completum, ut irregularitas homicidij contrahatur, & percussio clerici, ut excommunicatio liget, neque sufficit causam dedisse his delictis. Cum igitur in traditione chartae non fit sollicitatio completa, imò neque sollicitatio, non erit Sacerdos sic peccans denunciandus, & puniendus ex rigore decreti inquisitionis.

Secundo finis praecipue intentus in Bullis aduersus sollicitantes non procedit in hoc casu. Finis enim est, ne penitentes loco reconciliationis grauioribus peccatis onerentur & loco medicinae venenum eis propinetur. At in supradicto casu cessat hic finis, cum absolute per confessionem penitens cum Deo reconciliatur, & medicina, & non venenum ei propinetur cui reconciliationi, & medicinae charta tradita non obstat. Et explicio hoc exemplo. Si enim chartam anatoriam tribueres penitenti dandam alteri personae legendam, quamque velles prouocare ad malum, quis diceret te venenum in confessione huic penitenti propinasse, cum ipse ignarus sit, quid charta contineat, neque obinde impediatur a reconciliatione cum Deo: Ergo similiter dicendum videtur, quando charta traditur penitenti legenda ab ipso, quia vique dum legit non propinat illi venenum. Item talis actio prout est facta in confessione indifferens omnino est in foro externo, neque ab alio quam a tradente malitia eius cognoscitur. Ergo non venit denuncianda. Solum enim actus, quae mala apparet in sacramento, quaeque penitentem in sacramento maculare potest, denuntiari debet.

3 Haec rationes probabilem videntur reddere partem negantem, talem scilicet traditionem chartae non esse sollicitationem comprehensam in Bullis, si charta non immediate post susceptum sacramentum legatur, sed transacta iam tempore. Verum quia hoc delictum grauissimum, & perniciosissimum est, praecaveri debet, & cohereri omnis occasio illud committendi.

PUNCTUM V.

Explicantur aliqui casus, in quibus dubium est, an interueniat sollicitatio comprehensa in Bullis.

- 1 Si feminam incites, ut alium in copulam admittat, denunciandus es.
- 2 Si sollicitus, ut mediet, esto probabile aliquibus videntur non fore denunciandum ex decreto Clementis. At probabilis sensus oppositum.
- 3 Si femina sollicitus ad Venerem, & tu renuas contentum tractibus, aliqui existimant te esse denunciandum.
- 4 Verius sensus oppositum.

Primo.